

Demokrati

Läget (2015)	<ul style="list-style-type: none">• 89 länder klassas som fria, 51 som ofria och 57 som delvis fria.²⁴
Trenden →	<ul style="list-style-type: none">• På lång sikt har världen blivit mer demokratisk.• De senaste 10 åren är det fler länder som upplevt försämringar än de som upplevt förbättringar.

Världen blir allt mer demokratisk, i alla fall på lite längre sikt. Men vägen dit är inte spikrak och innebär inte sällan en våldsamt kamp och tunga bakslag. De senaste årens uppror mot diktaturer och ofrihet i Nordafrika och Mellanöstern har krävt många människoliv. Tre regeringar i regionen har hittills störtats av ett folkligt tryck – i Tunisien, Libyen och Egypten. I andra länder har demokratyttringarna inte lyckats växa sig tillräckligt starka eller slagits ner av den sittande regimen.

I Syrien eskalerade protesterna och regimen motoffensiv till ett regelrätt inbördeskrig som slagit landet i spillror. När denna bok skrivs har 12 av 22 miljoner människor tvingats lämna sina hem. Konflikten har delvis spridit sig till kringliggande länder och har startat en flyktingvåg som inte har någon motsvarighet sedan det andra världskriget.²⁵

Hittills är det bara i Tunisien som en verkligt demokratisk process har slagit rot. Något som uppmärksammades med nobels fredspris 2015.

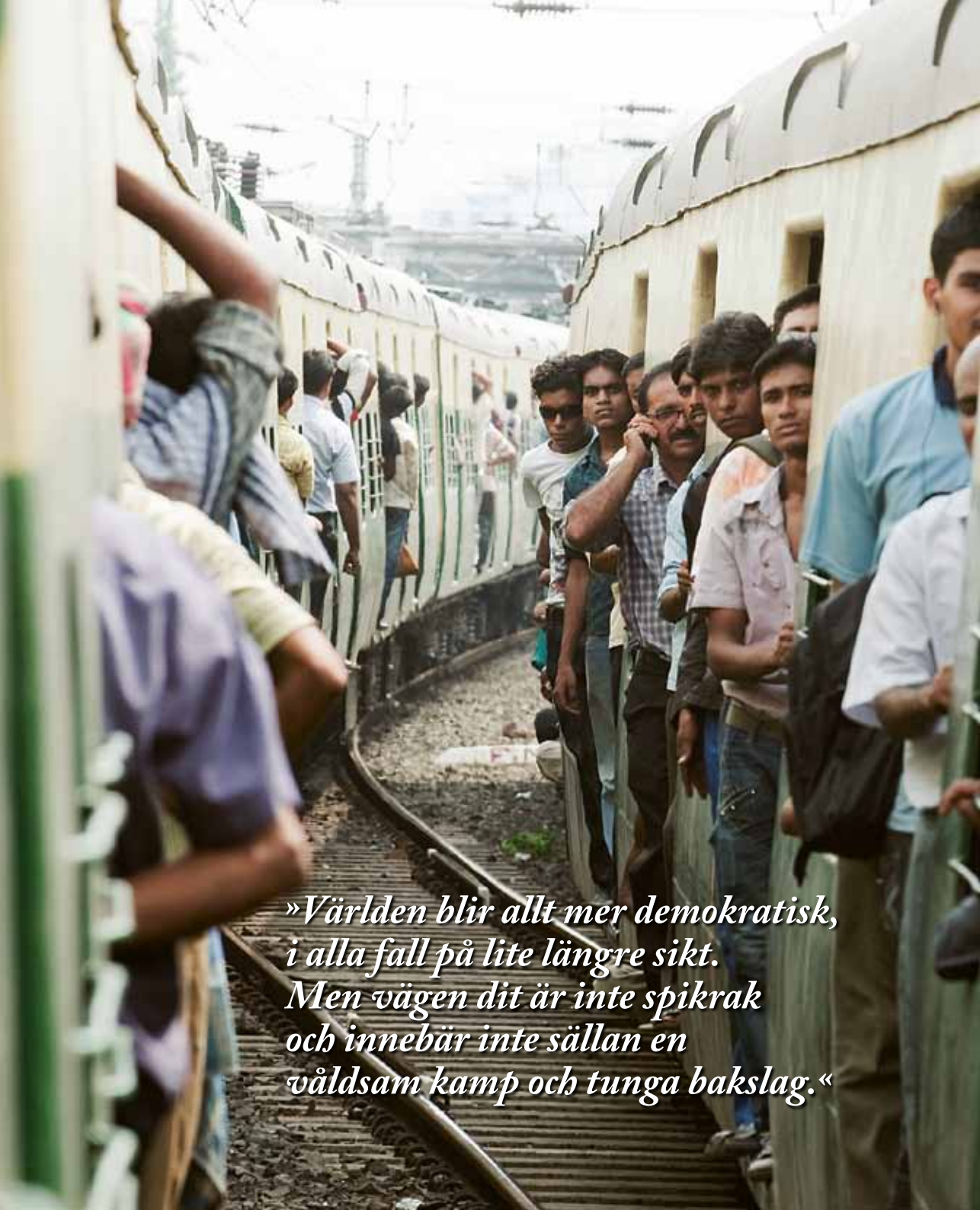
Det tar tid att skriva om grundlagar, bygga upp flerpartisystem, arrangera val och komma överens om hur landet ska styras. Särskilt besvärligt är det i länder som saknar demokratiska traditioner och där folket inte är vana att få vara med och påverka. De grupper som tidigare styrde vill dessutom ogärna lämna ifrån sig sin makt.

När förändringarna inte går tillräckligt snabbt finns det också risk att människor blir besvikna och menar att "det var bättre förr". Vägen mot demokrati kantas därför ofta av bakslag. Upproren i Nordafrika har dock satt ett kraftfullt exempel och det kommer sannolikt att bli allt svårare att hålla ett folk under hårt förtryck.

²⁴ Freedom in the World – Freedom House. www.freedomhouse.org

²⁵ Källa: FN:s Flyktingorgan, UNCHR.



A photograph of a crowded train, likely in India, with many passengers hanging off the sides. The train is yellow and white, and the passengers are dressed in casual clothing. The train is moving along tracks, and the background shows some industrial structures and power lines.

*»Världen blir allt mer demokratisk,
i alla fall på lite längre sikt.
Men vägen dit är inte spikrak
och innebär inte sällan en
våldsam kamp och tunga bakslag.«*

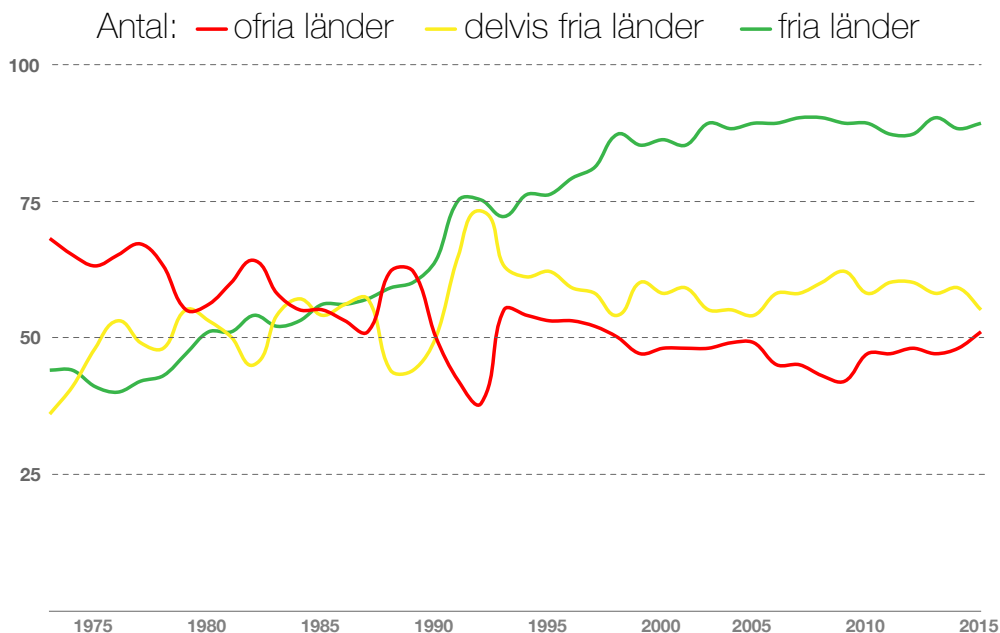
Det är svårt att mäta graden av demokrati och frihet, men trots det finns det flera organisationer och forskningsinstitut som efter olika definitioner försöker fånga i vilken riktning utvecklingen går.²⁶ Mätningarna varierar i komplexitet och format, men alla pekar på att utvecklingen i alla fall över lite längre tid går i demokratisk riktning. För att få en så rättvisande bild som möjligt bör man som vanligt försöka ta hänsyn till flera olika sätt att mäta.

Den amerikanska organisationen Freedom House gör en årlig mätning, som ofta citeras, där världen delas in i fria, delvis fria och ofria länder.

Enligt denna relativt grova analys har antalet demokratier i världen mer än dubblats de senaste 40 åren och idag finns alltså dubbelt så många demokratier som diktaturer i världen. I början av 1970-talet var situationen den omvända.

Samtidigt visar grafen nedan att den demokratiska utvecklingen tycks ha stannat av de senaste åren.

En mer detaljerad analys av Freedom House data visar dessutom att situationen för demokrati och frihet har förvärrats i ett sextiotal länder, även om försämringen kanske inte flyttat landet till en annan kategori.



²⁶ Se exempelvis: Freedom House, Polity IV-project, The Economist Democracy Index eller Varieties of Democracy (www.v-dem.net).